

Юлія Олегівна Боцвін

*викладач англійської мови Аграрного коледжу управління і права ПДАА,
викладач-спеціаліст, yulia_botsvin@mail.ru*

ІНТЕНСИВНЕ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК ПРОДУКТИВНИЙ СПОСІБ ПОЛІПШЕННЯ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ

З розвитком сучасного суспільства виникає все більше зацікавлення у вивченні іноземної мови, проводяться пошуки нових методів навчання. Одним із таких методів є інтенсифікація навчання іноземних мов. Дослідження наукової літератури свідчить про те, що проблема організації та оптимізації навчального процесу, удосконалення методів навчання завжди була однією з найбільш актуальних проблем освіти.

Інтенсифікація навчання іноземної мови як продуктивний спосіб поліпшення іншомовної підготовки студентів передбачає зміни якісних чинників навчального процесу та досягнення бажаних результатів за рахунок активізації діяльності студентів та оптимізації управління процесом навчання. Ефективна організація навчання іноземної мови в сучасних умовах вимагає подальшого удосконалення методики інтенсивного навчання іноземної мови, яка передусім пов'язана з іменами Г. Лозанова, Г.О. Китайгородської.

Інтенсифікація навчання - це передача більшого обсягу навчальної інформації студентам при незмінній тривалості навчання і без зниження вимог до якості знань. Аналіз науково-методичної літератури виявляє велику кількість нових підходів до удосконалення процесу навчання іноземних мов для підвищення ефективності його результатів. Проте одночасно фахівці вказують на конкретні недоліки, які сьогодні існують в системі освіти і заважають їй випускникам досягти рівня незалежного користувача іноземної мови B2 згідно із Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти.

Серед сучасних вітчизняних учених, які поглиблено вивчають нові підходи і напрямки розвитку інтенсивної методики, зокрема у вищій школі, треба, передусім, згадати О.Б. Тарнопольського, С.П. Кожушко, З.М. Корнєву.

Пріоритетним питанням для застосування елементів інтенсивної методики в навчанні іноземної мови стає визначення змісту інтенсивного навчання. Визначення змісту інтенсивного навчання має ґрунтуватися на певних методичних принципах. Зокрема, він повинен мати чітку спрямованість саме на ті елементи мови, які на певний момент з тих або інших причин потребують форсованого розвитку. Але, перш за все, зміст інтенсивного навчання має створювати необхідні передумови для досягнення студентами тієї практичної мети, що передбачається. Враховуючи Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти, логічно припустити, що забезпечення таких передумов забезпечується принципом концентрованої організації навчального матеріалу і навчального процесу, принципом особистісного спілкування, а також принципами колективної взаємодії та поліфункціональності вправ.

В основі процесу навчання за інтенсивним методом лежить спілкування іноземною мовою, яке виступає одночасно метою навчання, основним засобом та умовою його досягнення. Спілкування іноземною мовою пронизує весь процес навчання.

Проаналізувавши методи та підходи вітчизняних і зарубіжних авторів до інтенсивного навчання іноземної мови можна виділити такі характерні особливості інтенсивного навчання:

- ❖ оволодіння іноземною мовою за короткий час за рахунок мобілізації ресурсів особистості та її прихованих резервів;
- ❖ іноземна мова не вивчається, а вживаються через спілкування;
- ❖ заняття починаються зі спілкування, а не із засвоєння граматичних правил;
- ❖ навчання іншомовного спілкування проходить у формі рольової гри;
- ❖ ефективнішим є мультимедійний підхід, заснований на використанні

декількох взаємодоповнюючих інформаційних технологій.

Поетапна реалізація моделі інтенсивного навчання

Побудова моделі інтенсивного навчання іншомовного спілкування відбувається згідно з усіма принципами методу активізації, що були розглянуті, а її реалізація здійснюється поетапно.

Перший етап - це **подача нового навчального матеріалу** циклу занять, другий - **тренування у спілкуванні**, третій - **практика у спілкуванні**.

I етап (всі 4 пред'явлення – на 1 занятті)	подача нового навчального матеріалу 1 пред'явлення - пояснення ситуації: місце дії, зміна подій, їх учасників; 2 пред'явлення - максимальне забезпечення мимовільного запам'ятовування нового навчального матеріалу; 3 пред'явлення - закріплення нового матеріалу у пам'яті студентів; 4 пред'явлення – "музичний сеанс" - знову сприймання на слух всього ТП (без перекладу на рідну мову) на фоні спокійної класичної музики.
II етап	тренування у спілкуванні - формування та вдосконалення мовленнєвих навичок (які, до речі, починають формуватися ще на етапі подачі нового матеріалу /умовно-комунікативні вправи/)
III етап	практика у спілкуванні - формування та вдосконалення мовленнєвих вмінь /комунікативні вправи/.

Новий **навчальний матеріал** подається у тексті-полілозі (ТП). Характерними рисами ТП є значний обсяг, включення тих, хто навчається, до дійових осіб ТП, емоційність та політемність, побудова тексту за законами усного мовлення, паралельне розташування тексту в підручнику іноземною та рідною мовою студентів.

Подача нового навчального матеріалу в ТП проходить чотири пред'явлення. Мета *першого* пред'явлення - пояснити ситуацію: місце дії, зміну подій, їх учасників. Викладач у формі безпосереднього спілкування розповідає та розігрує ті події, які відбудуться з ними. Основний спосіб семантизації при

цьому - пофразовий переклад на рідну мову студентів.

Головне завдання *другого* пред'явлення - максимально забезпечити мимовільне запам'ятовування нового навчального матеріалу. Викладач програє всі ситуації ТП з пофразовим перекладом на рідну мову та використанням різних засобів, що підсилюють мимовільне запам'ятовування: частина фраз римується, інші проспівуються на популярні, відомі всім мотиви, ще інші - доцільно ритмічно "простукати" тощо. Велике значення тут має використання спеціальних жестів, що також сприяють запам'ятовуванню, та інтонації. Так, один раз фраза може звучати занепокоєно, другий раз - офіційно, третій - з подивом тощо. Студенти спочатку слухають фразу, яку вимовив викладач, а потім її імітативно відтворюють, звертаючись до того члена групи, до якого вона звернена за сюжетом ТП, наслідуючи інтонацію, жести й міміку викладача.

Третє пред'явлення має на меті закріпити новий матеріал у пам'яті студентів, доповнюючи мимовільне запам'ятовування, яке мало місце у другому пред'явленні, довільним запам'ятовуванням, а слуховий образ нових мовленнєвих одиниць - їх зоровим образом. Третє пред'явлення проходить при відкритих книжках: студенти слухають учителя/диктора, який виразно читає текст з короткими паузами між фразами для внутрішнього проговорювання їх студентами, які одночасно сприймають і друкований варіант тексту.

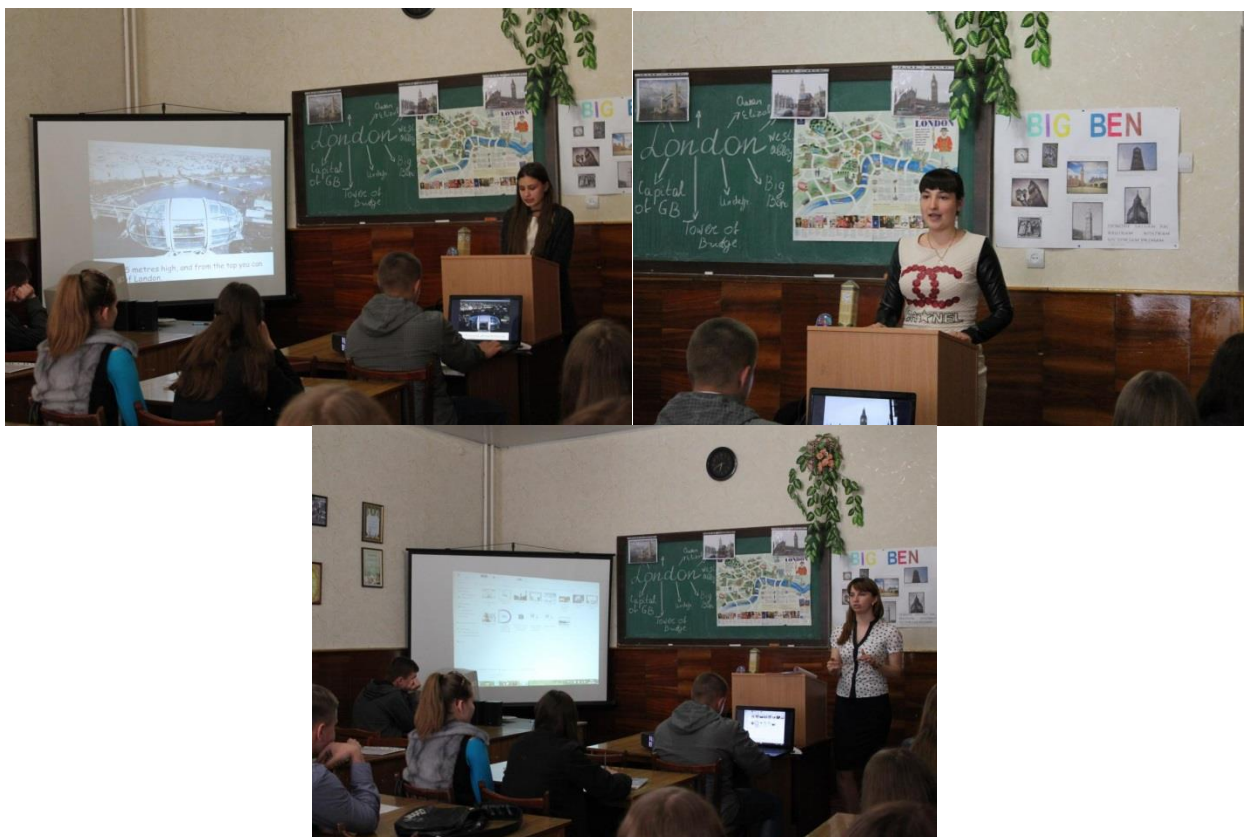
Четверте пред'явлення називають "музичним сеансом", тому що студенти знову сприймають на слух увесь ТП (без перекладу на рідну мову) на фоні спокійної класичної музики. Перед початком музичного сеансу студентів спрямовують на фізичне розслаблення: вони сідають якомога зручніше, заплющують очі та слухають музику і текст, який уже відомий. В результаті вони одержують закінчене, цільне уявлення про ТП. В студентів виникає почуття впевненості в успішному засвоєнні матеріалу, в той же час досягається ефект відпочинку.

Усі чотири пред'явлення ТП мають місце на одному занятті. Всі останні заняття циклу присвячені тренуванню у спілкуванні та практиці у спілкуванні.

«Інноваційні та інтеграційні підходи до ефективної організації самостійної роботи студентів»

Якщо суть цих етапів передати в термінах навичок та вмінь, то можна сказати, що на етапі тренування формуються та вдосконалюються мовленнєві навички (які, до речі, починають формуватися ще на етапі подачі нового матеріалу), а на етапі практики - мовленнєві вміння. Проте чіткого розмежування між цими етапами провести не можна, тому що дії з одними мовленнєвими одиницями можуть виконуватися ще на рівні навички, а з іншими - на рівні вміння. Відповідно і вправи етапу тренування у спілкуванні можна назвати умовно-комунікативними, а етапу практики - комунікативними.

Таким чином, інтенсивне навчання англійської мови професійного спілкування обумовлене соціальними потребами в спеціалістах з високим рівнем знань англійської мови, що, у свою чергу, вимагає вивчення процесу формування іншомовної компетенції студентів вищих навчальних закладів. Важливим аргументом на користь інтенсивного навчання є практична цілеспрямованість процесу навчання, яка дозволяє студентам щонайшвидше побачити результати навчання іноземної мови.

Заняття групи інтенсивного вивчення англійської мови

Література:

1. Китайгородская, Г. А. Методика интенсивного обучения иностранному языку / Г. А. Китайгородская, В. А. Бухбиндер. – К. : Освіта, 2004. – 279 с.
2. Джонсон, Д. Методы обучения. Обучение в сотрудничестве / Д. Джонсон, Р. Джонсон, Э. Джонсон-Холубек ; пер. с англ. З. С. Замчук. – СПб. : Экономическая школа, 2001. – 256 с.
3. Кларин, М. В. Педагогическая технология в учебном процессе. Анализ зарубежного опыта / М. В. Кларин. – М. : Знание, 2009. – 80 с.